

Г. І. Махначова

МАЯ РАДЗІМА – БЕЛАРУСЬ

**РАБОЧЫ
СШЫТАК**

4

клас

Дапаможнік для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі

М а з ы р
«Белы Вецер»
2 0 1 4

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Купить в России: <http://mlbv.ru>

УДК 94(476)(075.2)
ББК 20.1я72+60я72+51.2я72
М36

Рэцэнзенты:

выдатнік народнай асветы БССР, намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце ДУА
«Сярэдняя школа № 9 г. Мазыра» **І. Б. Каліноўская**;
выдатнік асветы, настаўнік-метадыст пачатковых класаў ДУА «Сярэдняя школа № 5
г. Мазыра» **А. В. Кухнавец**

Махначова, Г. І.

М36 Мая Радзіма — Беларусь. Рабочы сшытак. 4 клас : дапаможнік
для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі / Г. І. Махначова. —
Мазыр : Белы Вецер, 2014. — 94, [2] с. : іл.
ISBN 978-985-542-862-7.

Дапаможнік уключае схемы, галаваломкі, крыжаванкі, тэставыя заданні да кожнай тэмы па прадмеце «Чалавек і свет. Мая Радзіма — Беларусь», што дае магчымасць праверыць узровень засваення вучнямі праграмага матэрыялу і актывізаваць іх пазнавальную дзейнасць з наступнай матывацыяй на вывучэнне прадметаў гісторыка-гуманітарнага цыклу.

Адрасуецца вучням пачатковых класаў, настаўнікам для выкарыстання па-за адукацыйным працэсам, бацькам.

УДК 94(476)(075.2)
ББК 20.1я72+60я72+51.я72

ISBN 978-985-542-862-7

© Махначова Г. І., 2014
© Афармленне. ТАА ВД «Белы Вецер», 2014

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Купить в России: <http://mlbv.ru>

Дарагі дружа!

З дапамогай размешчанага ў дадзеным сшытку матэрыялу ты зможаш пашырыць свае веды і палюбіць свой край. Цікавае падарожжа па роднай краіне дазволіць табе правесці свае здольнасці — знаходлівасць, кемлівасць, увагу, назіральнасць, памяць.

Сшытак можа быць сябрам як на ўроку, так і ў вольны час. Ты зможаш пашырыць свае веды і палюбіць свой край.

Жадаю табе поспехаў у разуменні таго цудоўнага і таямнічага, што хаваецца за словамі МАЯ РАДЗІМА.

Каб табе было цікава падарожнічаць па краіне, імя якой — БЕЛАРУСЬ, пазнаёмся з неабходнымі парадамі.

1. Прачытай уважліва заданне. Падумай, ці зможаш выканаць яго адразу.

2. Калі ты сумняваешся ў правільнасці свайго рашэння, то работу выконвай простым алоўкам.

Калі ты перакананы, што ўсе заданні выканаеш правільна, працуй з дапамогай ручкі.

3. Не спяшайся за дапамогай! Спрабуй самастойна выканаць усе заданні.

Гуляй і вучыся. Пспехаў табе!

12. в.
13. Полацк.
14. Народны лялечны тэатр.
15. Навагрудак.
16. Каласы жыта, канюшына, лён.
17. б.

Літаратура

1. Вучэбная праграма для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з рускай мовай навучання. 1—4 класы. Мн., 2012.
2. Інструктыўна-метадычнае пісьмо Міністэрства Рэспублікі Беларусь да 2013/ 2014 навучальнага года // Пачатковая школа. Пачатковае навучанне: сям 'я, дзіцячы сад, школа. 2013. № 7.
3. *Паноў, С.* Чалавек і свет. Мая Радзіма — Беларусь / С. Паноў, [і інш.]. Мн., 2013.
4. *Ракуць, В.* Рознаўзроўневыя заданні па курсу «Мая Радзіма — Беларусь» / В. Ракуць // Пачатковая школа. 2003. № 7, 9, 11, 12.
5. *Ракуць, В.* Рознаўзроўневыя заданні па курсу «Мая Радзіма — Беларусь» / В. Ракуць // Пачатковая школа. 2004. № 1, 2.

Змест

Зварот да вучня	3
Тэма 1. Беларусь — мая Радзіма	4
Тэма 2. Мы і нашы суседзі	6
Тэма 3. Нашы продкі	7
Тэма 4. Зямля блакітных рэк і азёр	10
Тэма 5. Наша Радзіма на гістарычнай карце	12
Тэма 6. Стужка часу	14
Тэма 7. Маўклівыя сведкі мінуўшчыны	17
Тэма 8. Як да нас прыйшла кніга	19
Тэма 9. Першыя друкаваныя кнігі	21
Тэма 10. Князёўна з трыма імёнамі	24
Тэма 11. Сын Рагнеды — Яраслаў Мудры	26
Тэма 12. Усяслаў Чарадзея	29
Тэма 13. Ефрасіння Полацкая	31
Тэма 14. У абарону сваёй зямлі	34
Тэма 15. Па якіх законах жылі нашы продкі	36
Тэмы 16—18. Адкуль пайшлі назвы нашых гарадоў	39
Тэма 19. Пад сценамі старажытных замкаў	42
Тэма 20. У краіне майстроў	43
Тэма 21. Ад батлейкі — да тэатра	47
Тэма 22. У што верылі нашы продкі	49
Тэма 23. Пясняр сялянскай долі	52
Тэма 24. Славутыя дзеячы навукі і культуры	54
Тэма 25. Будаўніцтва новага жыцця	57
Тэмы 26—27. Беларусь ў гады Вялікай Айчыннай вайны	59

Тэма 28. Багацце нашай краіны	61
Тэма 29. Тут мінуўшчына з сучаснасцю сышліся	64
Тэма 30. Мінск — сталіца нашай дзяржавы	66
Тэма 31. Мая Рэспубліка	67
Тэма 32. Дзяржаўны герб нашай краіны	69
Тэма 33. Сцяг беларускай дзяржавы	71
Тэма 34. Тэст па тэме «Мая Рэспубліка»	73
Тэма 35. Праверачная работа па тэме «Мая Радзіма — Беларусь»	75
Правер сябе	79
Літаратура	93

3

Вучэбнае выданне

Махначова Галіна Іванаўна

МАЯ РАДЗІМА — БЕЛАРУСЬ
Рабочы сшытак

4 клас

Дапаможнік для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі

Галоўны рэдактар *С. Я. Шумак*

Вядучы рэдактар *Л. А. Стоўба*

Мастак *К. І. Фурс*

Мастак вокладкі *К. І. Фурс*

Камп'ютарная вёрстка *Л. А. Стоўбы*

Падпісана да друку з арыгінал-макета 10.06.2014. Фармат 60x84/16. Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ум.-друк. арк. 5,58. Ул.-выд. арк. 2,34. Тыраж 2013 экз. Заказ 493/5428627-1.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Пасведчанне аб дзяржаўнай гігіенічнай рэгістрацыі № 08-33-3.68371 ад 03.03.2010. Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Выдавецкі Дом «Белы Вецер». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/35 ад 16.09.2013. 247760, г. Мазыр, вул. Савецкая, 198/4. Тэл./факс (0236) 32-51-03, 32-51-22. Філіял: 220007, г. Мінск, вул. Валадзько, 30, оф. 417. Тэл. (017) 224-66-89, 298-50-26, 298-50-27. <http://belveter.by>. E-mail: book@belveter.by